

Аксана ВОЛКАВА:

«Трэба проста добра рабіць сваю справу»

Імя беларускай опернай спявачкі Аксаны Волкавай на сусветным музычным небасхіле ўзыхло не так даўно. Усяго чатыры-пяць гадоў таму. І за такі кароткі час сярод зорак першай велічыні яно зазляла ярка, прыцягальна, годна. Аксана Волкава, нягледзячы на сваю маладосць, многае паспела. Яна — лепшая мецца-сапрана беларускага опернага тэатра, запрошаная салістка Вялікага тэатра Расіі і Латвійскай нацыянальнай оперы. З вялікім поспехам спявала на знакамітых сценах Лондана, Мадрыда, Вашингтона, Палермы, Ніцы...

— Вы, скончыўшы школу, яшчэ не мелі яснага ўяўлення, чым будзеце займацца? — Не мела. Хаця я з дзяцінства любіла спяваць. І спявала ўсюды. Дома, падчас сямейных свят, у дзіцячым садку, перад традыцыйнай «ціхай гадзінай». Што тычыцца майго опернага голасу, то пра яго наўнясць я даведлася намінага пазней. А тады, у дзіцячым і падлеткавым узросце, чула па тэлебачанні ары з опер і імкнулася іх пераймаць. Суседзяў такое маё «спяванне» раздражняла, асабліва калі я яшчэ акампаніравала сабе на фартапьяна. Відаць, з-за гэтай цікавасці да вакалу бацькі і вырашылі аддаць мяне ў школу з музычным ухілам. За што я ім сёння вельмі ўдзячная. Але я разумела, што паступіць у кансерваторыю адразу пасля школы, без музычнага выхавання, незвычайна. І ўсё ж рызыкнула паспрабаваць. У ліку трох дзяўчынак з нашай школы скардзіла на кансультацыю ў кансерваторыю. Нас праслухалі, і мне казалі, што я ім спадабалася.

Дапамогу, падтрымку. А для чалавека, які робіць першыя крокі на прафесійнай сцэне, гэта вельмі важна. Ды і кіраўніцтва тэатра — дырэктар, кампазітар Сяргей Картэс, пасля мастацкай кіраўнік Маргарыта Ізворска-Елізар'ева, галоўны дырэжор Аляксандр Ансімаў — праявілі да мяне належную увагу і клопат. Магчыма таму, дэбютнае выступленне ў спектаклі «Яўгеній Анегін» Чайкоўскага, у наступныя гады я выканала ў тэатры партыі Кармэн у аднайменнай оперы Бізэ, Амнерыс у оперы «Аїда» Вердзі, Марфы ў оперы «Хаваншчына» Мусаргскага, Марыны Мнішак у оперы «Барыс Годуноў» Мусаргскага, Любашы ў оперы «Царская нявеста» Рымскага-Корсакава, Паліны ў оперы «Пікавая дама» Чайкоўскага і шэраг іншых.

— Усё гэта ў вас атрымалася? — Так, атрымалася. Шмат гадоў працаваў у Міністэрстве ўнутраных спраў. Зараз у адстаўцы. Але ён чалавек актыўны, знаходзіць сабе шмат розных заняткаў і дома, і на дачы. Мама — таленавітая настайнік матэматыкі. На пенсіі, але яшчэ працуе. Я думаю, вучням маёй мамы паспадарыла. Усе яе выхаванцы не проста атрымалі добрую веда, але і многага дабіліся ў жыцці.

— Усё гэта ў вас атрымалася? — Так, атрымалася. Шмат гадоў працаваў у Міністэрстве ўнутраных спраў. Зараз у адстаўцы. Але ён чалавек актыўны, знаходзіць сабе шмат розных заняткаў і дома, і на дачы. Мама — таленавітая настайнік матэматыкі. На пенсіі, але яшчэ працуе. Я думаю, вучням маёй мамы паспадарыла. Усе яе выхаванцы не проста атрымалі добрую веда, але і многага дабіліся ў жыцці.

Выбар шляху

— Кажуць, у таленавітых дзяцей павінны быць і таленавітыя бацькі. Аксана, раскажыце, калі ласка, пра сваіх бацькоў. — Бацька — ваенны, маёр унутранай службы. Шмат гадоў працаваў у Міністэрстве ўнутраных спраў. Зараз у адстаўцы. Але ён чалавек актыўны, знаходзіць сабе шмат розных заняткаў і дома, і на дачы. Мама — таленавітая настайнік матэматыкі. На пенсіі, але яшчэ працуе. Я думаю, вучням маёй мамы паспадарыла. Усе яе выхаванцы не проста атрымалі добрую веда, але і многага дабіліся ў жыцці.

— Каб расці прафесійна, спявак абавязаны пастаянна вучыцца, удасканальваць майстэрства.

— Ад каго ж тады галас, слых, музычны талент? — У мяне бабуля па матчынай лініі спявала ў хоры. Была салісткаю. Я нават у нечым да яе падобная. Але і мама з татам маюць музыкальны здольнасці. Тата добра спявае няблага пастаўленым барытонам.

— На ваш погляд, якія якасці вы ўзялі ад бацькоў? — Ну, напэўна, вольнае імкненне нешта рабіць. Ісці наперад. І яшчэ, бадай, нейкую «савецкую» правільнасць ва ўсім. У мяне ніколі не было пытаньня адносна таго, што такое добра і што такое кепска. Унутры ўсё дакладна структуравана, і гэта дапамагае мне рухацца наперад па прамой, нікуды не збочваючы... Я не памятаю, каб перажывала нейкія праблемы пераходнага ўзросту, каб мяне «круціла», кідала з боку ў бок. Не было канфліктаў з бацькамі. І пасля, калі я паступіла вучыцца ў кансерваторыю, вельмі добра і зрадумена. І ў гэтым, я лічу, заслуга маіх бацькоў. Хаця яны мне ніколі нічога не навязвалі.

— І адразу даверліва адну з галоўных партыі ў спектаклі «Яўгеній Анегін» — партыю Вольгі. Не выклікала гэта з боку калег заўздрасці, нядобрабычліва? Творчыя калектывы, як правіла, складаныя. — На ішчасце, нічога падобнага я не адчула. Наадварот, калегі аказвалі

дапамогу, падтрымку. А для чалавека, які робіць першыя крокі на прафесійнай сцэне, гэта вельмі важна. Ды і кіраўніцтва тэатра — дырэктар, кампазітар Сяргей Картэс, пасля мастацкай кіраўнік Маргарыта Ізворска-Елізар'ева, галоўны дырэжор Аляксандр Ансімаў — праявілі да мяне належную увагу і клопат. Магчыма таму, дэбютнае выступленне ў спектаклі «Яўгеній Анегін» Чайкоўскага, у наступныя гады я выканала ў тэатры партыі Кармэн у аднайменнай оперы Бізэ, Амнерыс у оперы «Аїда» Вердзі, Марфы ў оперы «Хаваншчына» Мусаргскага, Марыны Мнішак у оперы «Барыс Годуноў» Мусаргскага, Любашы ў оперы «Царская нявеста» Рымскага-Корсакава, Паліны ў оперы «Пікавая дама» Чайкоўскага і шэраг іншых.

— Опера вельмі амаладзела. У сорах ты павінна быць альбо зоркай, альбо сваё становішча ўжо не зменіш.

— І кожная з гэтых партыі прыносіла вам новы поспех, ваша імя набывала папулярнасць, прызнанне. Мінскі глядач стаў хадзіць у тэатр «на Аксану Волкаву». І раптам нечакана — ва ўсім разе, для публікі — вы апынаецеся ў Маскве. Як і чаму гэта адбылося? — Не, для мяне гэта не было нечаканасцю. Разумеюце, каб прафесійна

— А што тычыцца Ансімава, то ўжо пасля мяне расказалі, што на абмеркаванні галасы падзліліся. І ось тут мастра скажаў: «Я бачу ў гэтай дзяўчыне перспектыву...» І рашэнне было прынята на маю карысць. — І адразу даверліва адну з галоўных партыі ў спектаклі «Яўгеній Анегін» — партыю Вольгі. Не выклікала гэта з боку калег заўздрасці, нядобрабычліва? Творчыя калектывы, як правіла, складаныя. — На ішчасце, нічога падобнага я не адчула. Наадварот, калегі аказвалі

Аксана Волкава ў спектаклі «Кармэн» на першым моладзёжным форуме опернага мастацтва краін СНД, Балтыі і Грузіі, май 2012 года.

расці, спявак абавязаны пастаянна вучыцца, удасканальваць майстэрства. Таму я заўсёды імкнулася і імкнуся ўдзельнічаць у конкурсах, кастынгх, праслухоўваннях. Гэта вельмі карысны занятак. Ён дае магчымасць параўнаць сябе з іншымі вядомымі спявакамі, многаму ў іх павучыцца. Дык вось, будучы аднойчы на конкурсе ў Плісда Дамінга, я даведлася, што Вялікі тэатр у Маскве аб'явіў спецыяльную Маладзёжную оперную праграму для маладых таленавітых спявакоў з краін СНД. Я тут жа адправіла заяўку. На праслухоўванне з'явілася каля чатырохсот чалавек. А выбраць трэба было ўсяго дзевяць. Сярод шчасліўчыкаў аказалася і я.

— Пасля заканчэння Маладзёжнай праграмы вас запрасілі ў Вялікі тэатр Расіі?

— Не, на сцэне гэтага праслаўленага тэатра я дэбютавала яшчэ падчас вучобы, у партыі Отрака ў оперы Рымскага-Корсакава «Паданне пра нябачны горад Кіцэж і дзеву Феўроню». І пасля паспяховага дэбюту мяне залічылі ў штат. Я выканала там некалькі галоўных партыі, у тым ліку Кармэн, Любашы, Вольгі, Фенены. Пазней была выключана са штатных работнікаў, але засталася запрошанай салісткай.

Побач з зоркамі

— Вы першая беларуская спявачка, якой выпаў гонар выступіць на сцэне сусветна вядомай «Метрополітан-опера». Гэта быў ваш першы прыезд у Нью-Ёрк? — Другі. А першы раз я прыехала сюды крыўка раней — «страхаваць» Кармэн. Па праўдзе кажучы, напачатку ад гэтага запрашэння я хацела адмовіцца. Але мой педагог здзіўляўся: «Ты што, звар'яцела? Хуценька збірайся і едь, таму што другі раз можаць і не запрасяць». Я паехала і не пашкадавала. Са мною ад пачатку і да канца зрабілі ролю, вельмі плённа прапрацавалі і педагог па вакалу, і выкладчык французскай мовы. А самае галоўнае — мяне паглядзелі, як кажучы, у справе: я ў спяваю, як разую на заўвагі, якая я ў зносінах з калегамі. Для мяне ўсё гэта з'явілася вельмі цікавым і карысным. Таму, працуючы ў «Рыгалета», мне было ўжо трохі прасцей.

— Вашымі партнёрамі на сцэне былі оперныя зоркі першай велічыні: партыю Рыгалета выконваў серб Жэлька Лучыч, Герцага — палк Пётр Бечала, Спарафучыле — слава Стэфан Кочан. У ролі Джильды — прыма сусветнай оперы, ня

мецкая спявачка Дзіана Дамрау... Іх прысутнасць побач вас не бнтэжыла? — Наадварот, не верагодна натхняла. Мне невыказна пашанцавала працаваць з гэтымі выдатнымі спявакамі і cudоўнымі людзьмі. Уся пастаноўка спектакля праходзіла ў вельмі таварыскай і прыемнай атмасферы, з жартамі, з пералынкамі на каву і гутаркі.

— А як вам працавалася ў дуэце з Ганнай Натрэбкай? Не адчуваеце яе зорнасці? — Ганна — cudоўная жанчына, добрая, шчодрая, мудрая. Ні грама высакамернасці, ні намёку на зорнасць. Мы часта сустракаліся не толькі на рэпетыцыях, шмат аб чым гутарылі і, можна сказаць, пасябравалі. А што тычыцца яе вакальных, артыстычных даных, то гэта — найвышэйшы сусветны узровень. Натрэбка ў партыі Таццяны была не параўнальнай. Яна вельмі выразная, тонка адчувае рускую музыку. Такого выканання я ніколі не чула.

Прыцягальнасць вяршынь

— Агульнавядомая ісціна: добра спяваюць многія, але ў яркіх зоркі прабваюцца адзіні. Што для гэтага, на вашу думку, трэба? — Я, напрыклад, не лічу, што ўжо прабілася ў зоркі, таму наўрад ці магу раздваць парадзі. Я сама яшчэ і павінна не зрабіла з таго, што магла б зрабіць.

— У вас усё наперадзе. Цяпер опера вельмі амаладзела. Ужо ў сорах гадоў ты павінна быць альбо зоркай, гэта значыць спявачкай высокага класа, альбо ты сваё становішча ўжо не зменіш. Таму я лічу, што часу ў мяне засталася не шмат. Калі я за мяне гадоў не зраблю якасны рычок наперад, то рызыкую застацца ў другім эшалоне.

— Адчуваеце, што ёсць яшчэ незрэалізаваны патэнцыял? Дык што ж трэба, каб яго рэалізаваць? — Патрэбна вільзная работа над сабой, каб быць гатовай да любой нечаканай прапановы. Раптам скажучы: ты павінна заўтра спяваць Кармэн у «Метрополітан-опера». І трэба быць да гэтага падрыхтаванай, упэўненай, што ў цябе ідэальная французская мова, выдатная фізічная форма і ты зможаш вакальна і па-акцёрску выканаць гэту ролю.

— Такім чынам, першы складнік — прафесіяналізм. Але гэтага мала. Павінна быць каманда менеджараў, якія будзе табой займацца. Тваю наступную кар'еру павінны пралічваць прафесіяналы, менеджары, якія ў гэтай сферы докі. Я ні на міг не магу раслабіцца, вымушана ўвесь час трымаць сябе ў тонусе. Не магу сказаць, што я малаціная, калі спявала на прэстыжных сценах, і магу ўжо да пенсіі гэтым ганарыцца. Не. Ужо заўтра я павінна прадумаць свой будучы рэпертуар.

— Скажыце, а ад чаго залежыць якасць спяваў? Ад здароўя, надвор'я альбо яшчэ ад чаго-небудзь? — Перш за ўсё — ад школы, пастаўноўкі голасу. Мы ж у кансерваторыі вучыліся не проста павядаць выдзімаць. Майстэрства спявака ў тым і заключаецца, што нават у хваряўнім стане ты ўсё роўна прагучыш. Мы здаровыя людзі летам і ў адпачынку. А тады заўсёды нешта не ў парадку: то насаглот-

Дырэжор Хобард Эрл, Аксана Волкава і вялікая салістка Далі Гуцрыева на святочным канцэрце «Музыка на ўсе часы» ў суправаджэнні аркестра Вялікага тэатра оперы і балета, кастрычнік 2016 года.

ка, то насмарк, то горла баліць, то пераспяваў — наўрэадзі звязі.

— А наогул — ці доўгі век опернай спявачкі? — Усё залежыць ад таго, як ставішся да свайго голасу. Можна і ў сорах пяць яго «забіць». А можна і ў пяцьдзесят быць у выдатнай форме. Гэта залежыць ад многага — ад гігіены голасу спявака, яго інтэлекту, стану здароўя. Тут няма дробязяў. Але галас у кар'еры — гэта не усё. Ці, дакладней скажаць, толькі адзін са складнікаў. Усё заключаецца ў асобе спявака — у яго характары, яркай індывідуальнасці, артыстычнай энергіі, здаровых амбіцыях, у рэшце рэшт, у яго інтэлекце.

Чароўная сіла музыкі

— Аксана, скажыце, калі ласка, з заўздрасцю вам даводзілася сустракацца? — Магчыма, і даводзілася. Усёды ж ходзяць нейкія размовы, плёткі. Гэта ёсць. У любым асяроддзі. Але я не хачу гэтага чуць, праходжу міма. Перажываць, што нехта пра мяне не то скажа альбо не так падумае, па-мойму, вялікая недарэчнасць. У мяне ёсць колы прафесійных зносін, якое засталася пасля Маладзёжнай праграмы. Свет вакальных дастаткова вузкі. Мы сустракаемся то на адной пастаноўцы, то на другой. І ў мяне з усімі добрыя адносіны. Калі хто да мяне з добром, то я да яго — двойчы.

— Бываеце незадаволеныя сабою? — Пастаянна. Я ніколі не бываю цалкам задаволеная. У мяне шмат запісу маіх выступленняў, і калі я іх праслухоўваю, то заўсёды знаходжу загані. І здаецца: дайце мне яшчэ адзін шанец — і я зраблю лепш. Але бывае, што гэты шанец даюць, а атрымоўваецца горш.

— А бывала, каб вы праспявалі так, як хацелі? — Так, бывала. Праўда, іншы раз унутраная адчуванне падманвала: пасля, пры праглядзе запісу, усё ж знаходзіла некаторыя загані. Таму пасля кожнага спектакля ўважліва аналізую сваё выступленне, думаю, як у наступны раз зрабіць лепш. Няма мяжы дасканаласці.

— Пра час і пра сябе. Некалькі асабістых пытанняў. Якая вы па характары — моцная, слабая? — Я не ведаю. У нейкія моманты — моцная, а ў нейкія — слабая. Я — розная. Я — звычайная жанчына, якой часам патрэбна дапамога, маральная падтрымка. Але я ніколі не іду супраць сябе, не глытаю моўчкі крыўду. Аднойчы здарэлася: калі праглыну, то крыўда будзе ўва мяне жыць, тлець, і я ўвесь час буду думаць, чаму я так эра-

біла, чаму нічога не адказала? Таму спрабую, вучусь рэагаваць адэкватна. У той жа час, калі мне, скажам, нахамяць у чарзе — я не звяртаю ніякай увагі.

— Ці ёсць у вас якія-небудзь захапленні, акрамя музыкі? Напрыклад, ці знаходзіце час на чытанне кніг? — Так, знаходжу. Цяпер гэта вельмі зручна: бярэш айнапа, загрузаеш туды кнігі і ў дарозе чытаеш. Якім кнігам аддаю перавагу? Люблю раманы — каб цікавы сюжэт, з звязкаю і развязкаю. Але гэта для дарогі. А дома стараюся чытаць літаратуру пазнавальную, у прыватнасці, на тэмы здароўя.

— Што для вас сучаснай жанчыны павінна быць на першым месцы — кар'ера, сям'я, забавы? — Сям'я, канешне. Але калі мяне цалкам акунуць у сям'ю, забарушы ўсё астатняе, то я не ведаю, каму ад гэтага будзе дрэнна. Па-мойму, усім.

— У чым жа ўсё-такі заключаецца Можна і ў сорах пяць «забіць» голас. А можна і ў пяцьдзесят быць у выдатнай форме.

ца ішчасце? — Шчасце — гэта вельмі крохкае, непастаннае паняцце. Нельга ў шчасці знаходзіцца ўвесь час. Гэта, напэўна, калі ў цябе ў нейкі момант усё добра, на ўсіх франтах. І ў рабоце ўдзяч, і дома наступіла поўнае ўзаема-разуменне, і калі ўсе здаровыя.

— Ну, калі мы ўжо завялі амаль філасофскую размову, скажыце тады, Аксана, у чым, на ваш погляд, сэнс жыцця? — Не хварэць. Не памерці маладым. А яшчэ, напэўна, у тым, каб жыць і мець асалоду ад ішчасця. І жыць гэтым не заўтра, а калі-небудзь, а сёння. Ёсць магчымасць атрымаць задавальненне — не саромейся, атрымлівай. Ёсць нагода сабрацца з сябрамі — не адкладвай на пасля, збірайся. Атрымлівай радасць ад магчымасці з'ездзіць на прыроду, даць канцэрт. Ды хіба мала чаго cudоўнага ёсць у нашым жыцці!

— Атрымліваеце задавальненне ад жыцця — несумненна, добра. Але мяне здаецца, гэтага малавата. Мый прыхадзім у гэты свет з пўнай місіяй. Вось вам Бог даў талент спявачкі, і яго належыць у поўнай меры рэалізаваць.

— Ну, можа быць... Але не магу ж я пастаянна думаць, якая ў мяне місія. Я магу толькі жыць і быць ішчаслівай. І калі я буду ішчаслівай, то і мае блізкія, усё, хто вакол мяне, будучы таксама ішчаслівымі. Я хачу сказаць, што трэба проста добра рабіць сваю справу і не думаць пра нейкія місіі. Пра тое, які я след пакіну. Мяне гэты след мала хвалюе. Мне важна, што я раблю — тут і зараз.

Гутарку вёў Зіновій ПРЫГОДЗІЧ.

АБАРАНЫ АД УСЯГО ЗЛОГА...

Устаноўлена скульптура Божай Маці «Знаменне» Лагойскай

Калі ўязджаць у Лагойск з боку сталіцы па Мінскай вуліцы, то ў скверы каля скрыжавання дарог бачыцца велічны помнік — манумент Божай Маці. Яна сустракае і вітае гасцей горада, праводзіць тых, хто ад'язджае, жадае ім добрай дарогі. Велічны манумент ілюструе фігуру Божай Маці, якая нібыта спусцілася на зямлю, да людзей. Скульптура стаіць на звычайным прыродным камені. Валун патрэбнага памеру і формы знайшлі ў суседнім Веліскім раёне. Аўтарам чатырохметравай бронзавай статуі Божай Маці з'яўляецца знакаміты беларускі скульптар, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, загадчык кафедры скульптуры Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Уладзімір СЛАБОДЧЫКАЎ. Перад ім стаяла складаная задача

перанесці вобраз Божай Маці «Знаменне» Лагойскай з іконы ў аб'ёмныя скульптурныя формы. Як адзначыў Уладзімір Іванавіч падчас свайго выступлення на ўрачыстай цырымоніі адкрыцця скульптуры, незвычайнай рысай кампазіцыі з'яўляецца тое, што на галаве ў Багародзіцы размяшчаецца карона. Гэты элемент рэдка сустракаецца на іконах. Прылеглая тэрыторыя вакол скульптуры вельмі адпаведна ўпарадкаваная: праект добра прадуманы і выкананы. Для рэалізацыі задумкі многа часу і сіл аддала галоўны архітэктар Лагойска Святлана Рыжанкова. Яна расказала: — Мы доўга шукалі месца для манумента і потым прыйшлі для высновы, што ён павінен стаць менавіта на пагорку. Божая Маці, па задуме, будзе аберагаць горад і ўсіх яго жыхароў. Пакроў абароны сімвалізуюць раскнутыя ў бакі рукі Багародзіцы.

Пасля малітвы скульптурны вобраз Божай Маці асвятліў епіскап Барысаўскі і Мар'янагорскі Веніямін і павіншаваў усіх лагойчан з гэтай падзеяй. У прамове ўладыка зазначыў: — Мы глядзім на выдатны вобраз Божай Маці. Яна з'яўляецца левіцай духоўнай, якая злучае неба і зямлю. Рукі яе ўзнятыя, што сімвалізуе малітву. Адзежа мае форму царскага ўбору — гэта значыць, Маці Божая з'яўляецца царыцай неба і зямлі. Жоўтая карона вакол галавы паказвае на нябесную славу Прасвятой Багародзіцы і з'яўляецца знакам святасці. Старажытная ікона Божай Маці «Знаменне» Лагойскай заўсёды была святыняй Свята-Мікалаеўскай царквы горада. Гэта ікона здаўна лічылася cudатворнай. Людзі прыходзілі да яе са сваімі бедамі, маліліся, прасілі дапамогі — і яна добрым людзям спраыла. Цікавая гісторыя іконы. Яна, верагодна,

■ За падзеяй ■ Добры пачын ■ Новы конкурс стартаваў з рэгіёнаў

Найлепшыя ўкаранёныя распрацоўкі плануецца пазначыць таблічкамі «Рэалізавана ў рамках «100 ідэй для Беларусі»

БРСМ даў старт рэгіянальным адборачным турам рэспубліканскага маладзёжнага конкурсу «100 ідэй для Беларусі». Да прэзентацыі новых ідэй і распрацовак арганізатары праекта прыступілі ў пачатку кастрычніка. За гэты час у рэгіёнах краіны праведзена больш за 130 выставак з удзелам экспертаў рэспубліканскага ўзроўню. Так званыя заналяныя этапы праекта (раённая, гарадская) прайшлі ўпершыню, многія з якіх — у фармаце стартап-мерапрыемстваў з запрашэннем мясцовых бізнесменаў і інвестараў. 9 лістапада ў Барысаве абудзёцца Мінская абласная выстаўка-прэзентацыя найлепшых новых маладзёжных ідэй. У экспазіцыю ўвойдуць 28 навукова-тэхнічных распрацовак і інавацыйных праектаў моладзі Міншчыны. У лістападзе—снежні абласны адборачны туры конкурсу «100 ідэй для Беларусі» пройдуць ва ўсіх абласцях і Мінску. Да канца года па ўсёй краіне плануецца адначасна ўкараняць інавацыйныя распрацоўкі спецыяльнымі таблічкамі з лагатыпам конкурсу «Рэалізавана ў рамках «100 ідэй для Беларусі». З гэтай мэтай у праграму рэгіянальных выставак-прэзентацый уключана наведванне арганізацый і прадпрыемстваў, дзе і прайшлі ўкараненне маладзёжных распрацоўкі, якія прадстаўлены на конкурс і ўжо ўносяць рэальны ўклад у развіццё беларускай эканомікі. Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by